

Rutiner for å fremme et trygt, godt og inkluderende skolemiljø og forebygge mobbing og andre krenkelser

Revidert Desember 2024, HE

~~~~~
SØNDRE LAND
KOMMUNE

Lovhjemmel: Opplæringsloven, kapittel 12

Loven presiserer alle elevers individuelle rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Formålet med retten er at barn og unge skal være trygge på skolen, de skal oppleve tilhørighet og å være en betydningsfull del av fellesskapet. Det er viktig å merke seg at skolemiljøet ikke er avgrenset til forhold på skolen i skoletiden, men gjelder også skoleveien, på turer og arrangementer i skolens regi i og utenfor skoletiden. For en inngående beskrivelse av innholdet i § 12 vises det til Utdanningsdirektoratets [«rundskriv om skolemiljø»](#)

Definisjoner

Krenkelser: Samlebegrep for ord eller handlinger der en persons verdighet eller integritet blir krenket.

Det kan dreie seg om enkeltstående ytringer, handlinger eller ulik form for diskriminering (kjønn, legning, etnisitet eller handicap).

Mobbing: Mobbing kan forstås som krenkelser gjentatt mot samme person over tid, og som er rettet mot en som har vanskelig med å forsvare seg (intendert og asymetri). (Olweus & Roland 1983, Smith 2005).

Definisjonen understreker at konteksten alltid har betydning. Handlinger som kan oppleves som «ufarlige» blant likemenn eller av en part, kan være svært alvorlige når de utøves i et skjevt styrkeforhold (maktforhold).

Ulike former for mobbing:

	Direkte	Indirekte
Tradisjonell	Fysisk/verbal	Baksnakking
	Kropsspråk	Rykter
		Utestenging
Digital	Verbal	Baksnakking
		Utestenging
	Visuell	Rykter

Mobbing i et systemperspektiv (sviktende arbeid med normer, verdier, holdninger og grunnleggende forhold i organisasjon og læringsmiljø):

- Klassens liv – eller læringsmiljøet i klassen – spiller en stor rolle for utvikling av mobbing
- Jo mer negativt klassemiljøet beskrives av elevene, jo mer mobbing er det i klassen.
  - Et klima som er preget av redsel: Ikke bare for å bli mobbet, men også for ikke å være flink nok
  - Et klima med utstøtnings-mekanismer: Klasser med liten grad av vilfølelse og inkludering. Elevene og lærerne bryr seg mindre om hverandre enn i andre klasser. Mobbing blir da en ekstrem grad av utstøtning.

(Helle Rabøl Hansen, 2011)

Nyere mobbeteori legger særlig vekt på forståelsen av mobbing som «sosiale prosesser på avveie»; Fra fokus på at mobbing er knyttet til antall ganger og over tid til at mobbing er sosiale prosesser på avveie (Schott & Søndergaard, 2014). Disse sosiale prosessene er dynamiske, påvirkbare og avhengige av de voksnes holdninger, kunnskap og handlinger i samspill med de genetiske disposisjonene og livsbetingelsene barn og unge lever under. Når mobbing oppstår er dette er en del av det utfordrende livsmestringslandskapet der barn og unge er *totalt* avhengig av de voksnes tilrettelegging for øvelse, støtte og veiledning.

Rutinebeskrivelse

Oppgave	Tidspunkt	Ansvar
Skolen har en plan med tydelige mål og et årshjul for arbeidet med skolemiljøet. Planen skal ta utgangspunkt i Søndre Land kommunes plan «Trygt skolemiljø»		Rektor
Opplæring og informasjon til alle ansatte om: - Kommunens/skolens ordensreglement - Kommunens plan «Trygt skolemiljø»	Planleggingsdag før skolestart	Rektor
Skolens ansatte drøfter skolens syn på: - Hva er et godt skolemiljø? - Når er terskelen for å gripe inn? - Når skal skoleledelsen varsles?	Ved oppstart av nytt skoleår	Rektor
Nye foresatte gjøres kjent med ordensreglementet og skolens og kommunens plan for et trygt og godt	Ved oppstart	Rektor/inspektør/ sekretær

læringsmiljø. Foresatte til nye elever skal underskrive på at de har lest dokumentene.		
Alle foresatte og SU/SMU gjøres kjent med ordensreglement og kommunens plan for et trygt og godt skolemiljø.	Ved oppstart av nytt skoleår	Rektor
Alle elever vet hva som kjennetegner krenkende atferd, er godt kjent med innholdet i skolens plan for et trygt og godt skolemiljø og hvordan de kan melde fra om mobbing.	Ved oppstart av nytt skoleår	Rektor
Tiltak og aktiviteter knyttet til elevenes skolemiljø drøftes i elevrådet.	Flere ganger i semesteret	Elevrådskontakt
Elevundersøkelsen gjennomgås i ledergutta, personalet, elevrådet, FAU og i SU/SMU	I etterkant av høstens undersøkelse	Rektor
Kontaktlærer rapporterer funn fra utviklingssamtalene. Alle involverte parter drøfter tiltak for oppfølging og evaluering.	Høst og vår	Kontaktlærer/rektor
Evaluering av skolen plan i personalet, herunder arbeid med å fremme et trygt og godt skolemiljø, vakt- og tilsynsordning, elevsamtaler og undersøkelser, individuelt rettet arbeid, forebyggende arbeid mot mobbing og håndtering av mobbing	Årlig revidering	Rektor
Evaluering av skolens arbeid med skolemiljø i elevråd, FAU og SU/SMU	Høst og vår	Rektor
Internkontroll	Løpende	Rektor

